

1^η ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ

«ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ»

Πέμπτη 06 Μαρτίου 2008

Αίθουσα Εκδηλώσεων Β/θμιας Εκπ/σης Δυτικής Θεσσαλονίκης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΟΤΡΑΣ

Φιλολόγος του Διαπολιτισμικού Γυμνασίου Ευόσμου

«ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΕ
ΜΙΚΡΟΚΕΙΜΕΝΩΝ»

Ο κύριος σκοπός του μαθήματος της Α.Ε.Γλ.-Γρ. είναι **ανθρωπογνωστικός και αρχαιογνωστικός** και συντελείται με τη βαθύτερη κατανόηση και ερμηνεία των κειμένων και την παράλληλη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Είναι λοιπόν απαραίτητο να **οργανωθεί η διδασκαλία** κατά τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η ενεργητική συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία πρόσκτησης του μορφωτικού αγαθού. **Κύρια μέθοδος** διδασκαλίας των κειμένων της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας, είναι **η ερμηνευτική**, με την οποία επιχειρείται να έρθουν οι μαθητές σε επικοινωνία με την ουσία της

πνευματικής δημιουργίας των αρχαίων ελλήνων συγγραφέων. Έτσι, δίνεται έμφαση στην ανάλυση του νοηματικού περιεχομένου των έργων και στη διερεύνηση του ιδεολογικού πλούτου τους (προβλήματα του ανθρώπου και της ζωής της εποχής τους).

Στα ανθολόγια της ΑΕΓ του Γυμνασίου όλα τα κειμενικά αποσπάσματα διδάσκονται με πάνω κάτω τον ίδιο τρόπο, την ίδια μεθοδολογία, χωρίς να προβάλλεται ότι προέρχονται από διαφορετικά λογοτεχνικά και γραμματειακά είδη. Χάνεται έτσι μια ουσιαστική πλευρά του μαθήματος, αφενός δηλαδή η άμεση επαφή και γνωριμία των μαθητών με τα ποικίλα είδη της αρχαίας ελληνικής γραμματείας. Από μια πρώτη ανάγνωση των μικροκειμένων αυτών διαπιστώνεται ότι καλύπτουν την πλειονότητα σχεδόν των λογοτεχνικών ειδών της αρχαιοελληνικής και πρωτοχριστιανικής πεζογραφίας αλλά και των διαπρεπέστερων εκπροσώπων τους, σε ένα ευρύτατο χρονικό διάστημα εννέα αιώνων από την ακμή της κλασικής εποχής έως την εποχή του Αττικισμού και την ύστερη αρχαιότητα (5^{ος} αι. π.Χ.-4^{ος} αι. μ.Χ.)

Αυτήν την πολυμορφία και τον πλούτο των κειμενικών αποσπασμάτων οφείλει να αξιοποιήσει ο εκπαιδευτικός για να προσελκύσει το ενδιαφέρον των μαθητών, διαφοροποιώντας την προσέγγισή τους ανάλογα με το γραμματειακό είδος. Σε κάθε ένα από αυτά τα σύντομα κείμενα μπορεί να ανιχνευθεί ο ιδιαίτερος χαρακτήρας του, τα συστατικά εκείνα γλωσσικά και υφολογικά στοιχεία που το

εντάσσουν σε ένα συγκεκριμένο λογοτεχνικό είδος, του οποίου τις συμβάσεις και τους κανόνες ακολουθεί και εφαρμόζει, διαφοροποιούμενο από τα υπόλοιπα μικροκείμενα που συμπεριέχονται στο ίδιο σχολικό ανθολόγιο.

Σε μια τέτοια θεώρηση η περικειμενοποίηση αποτελεί βασικό τρόπο ερμηνευτικής προσέγγισης του εκάστοτε μικροκειμένου. Για τον σκοπό αυτό μπορούν καταρχάς να χρησιμοποιηθούν τα σύντομα εισαγωγικά σημειώματα των αποσπασμάτων, ή σε διαφορετική περίπτωση κάποιες άλλες βιβλιογραφικές πηγές αναφοράς (λ.χ. τα *Βιβλία του Καθηγητή* για το μάθημα της ΑΕΓ, ή η *Ιστορία* του Lesky).

Για την πληρέστερη κατανόηση της λογοτεχνικής ιδιαιτερότητας κάθε κειμένου δεν επαρκεί η «ταχεία» ανάγνωση του σημειώματος πριν από την επεξεργασία του αποσπάσματος, αλλά είναι απαραίτητη η ουσιαστική «αποδόμησή» του, με απώτερο στόχο να εντοπισθούν οι «λανθάνουσες» ή μη «ευανάγνωστες» πληροφορίες που αφορούν στο γραμματειακό είδος και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του (θεματολογία, ύφος, στόχοι, ακροατήριο-αποδέκτες). Η αποδόμηση βέβαια αυτή μπορεί να γίνει από τους ίδιους τους μαθητές με την υποστήριξη του εκπαιδευτικού. Σε τελικό στάδιο, αφού προηγουμένως έχει ολοκληρωθεί η γλωσσική και μορφοσυντακτική εξομάλυνση και μια πρώτη ερμηνευτική προσέγγιση του νοηματικών αξόνων του αποσπάσματος, μπορεί να ζητηθεί από τους μαθητές να εξετάσουν αν στο συγκεκριμένο

απόσπασμα ακολουθούνται οι γενικοί υφολογικοί κανόνες του λογοτεχνικού είδους που εντοπίστηκαν προηγουμένως από το εισαγωγικό σημείωμα και ποιους ειδικότερους στόχους καλύπτουν.

Πρόκειται για μια διαδικασία ιδιαίτερα γόνιμη, η οποία κινητοποιεί την κριτική σκέψη του μαθητή και μετατρέπει την ανάγνωση από μηχανιστικό διάβασμα σε γνήσια αναγνώριση της υφολογικής ιδιαιτερότητας του εκάστοτε αποσπάσματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Τσιότρας Β. Ι., «Ανιχνεύοντας το γραμματειακό είδος των μικροκειμένων στα εγχειρίδια Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας του Γυμνασίου», στο *Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική πραγματικότητα, Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου, Δράμα 2006, ΕΤΕΑΔ, 557-568.*
- Τσιότρας Β. Ι., *Η Αρχαία Ελληνική Θεματογραφία στο Λύκειο, Συμβολή στη διδακτική του «αδίδακτου» κειμένου, Αθήνα 2008, Τυπωθήτω-Δαρδανός.*